

Spannende jeugdthriller over leven in de DDR

► M. Brandsma,
Het mirakel Merkel
(Schoorl 2012) 32-33.

Sector 20 is een aanrader voor leerlingen die op excursie naar Berlijn gaan. Deze vlot leesbare jeugdthriller speelt in 1972 tijdens de Koude Oorlog in Oost- en West-Berlijn. De auteur laat zien hoe beide werelden vlak bij elkaar, maar toch volkomen gescheiden zijn, bijvoorbeeld omdat de ondergrondse in West-Berlijn gedeeltelijk ook onder Oost-Berlijn loopt. De Ossies horen de 'vrije' treinen uit het westen rijden. Ook later, als de familie van hoofdpersoon Alex naar West-Berlijn is gevlucht, is het oosten vlakbij. De Stasi blijkt Bondsrepubliek Duitsland te hebben geïnfiltrerd met spionnen en verklikkers. Het verhaal begint met Alex Ostermann, een Oost-Berlijnse puber van zestien jaar oud, die uiterst kritisch naar zijn school en leefomgeving

kijkt. Hij is zo sceptisch dat het bijna niet realistisch is voor een bewoner van de DDR. Alex is tamelijk intelligent en zijn ouders zijn trouwe partijleden. Als hij zijn best zou doen, wacht hem een mooie toekomst. Maar hij wil zich niet inzetten voor het communistische vaderland, heeft een grote mond en het is net alsof hij een westerse bril opheeft. Dat blijkt ook zo te zijn, want hij mag van zijn vader stiekem naar de West-Duitse televisie kijken en is ook nog eens dol op westerse rockmuziek. De gevolgen zijn desastreus, want uiteindelijk weigeren de autoriteiten hem toe te laten tot vervolgonderwijs.

Bijzonder om te vermelden is dat bondskanselier Angela Merkel-Kasner in 1972 ook op de middelbare school zat: in Templin, ongeveer 80 kilometer ten noorden van Berlijn. Ook zij was eigengereid en had geen zin om een cultuurprogramma over de Vietcong samen te stellen. In plaats daarvan kwam er een geldinzameling voor het bevrijdingsfront Frelimo in Mozambique en een Engels gedicht over mopshonden die graag op een muur zitten om vanuit deze positie de wereld te overzien. De Stasi accepteerde dit niet en verhoorde alle leerlingen; Angela Kasner was een van de schuldigen. Het liep met een sisser af. Zij mocht uiteindelijk in Leipzig natuurkunde studeren, het enige vak waar ze af en toe moeite mee had gehad.¹ In het verhaal gaat het ook niet goed met Alex' zusje Geli. Zij volgt een opleiding fotografie en fotografeert graag oude bouwwerken die de decadente westerse wereld vertegenwoordigen. De moderne, groteske Oost-Duitse architectuur voor de arbeiders vindt ze niet interessant. Het toekomstperspectief voor beide

kinderen Ostermann ziet er uiteindelijk zo slecht uit dat de familie besluit uit te wijken naar West-Berlijn. Daar vinden ze het fantastisch, ondanks het feit dat zij als Ossies uit de toon vallen. Maar niet alles valt mee. Kapitalistische praktijken als kaartjes voor een popconcert kopen en voor het dubbele weer doorverkopen, vinden ze door en door slecht. De prijs voor vertrek naar West-Berlijn blijkt voor vader Ostermann hoog. Hij wordt door de Stasi gedwongen om moderne westerse technologie te kopiëren en aan zijn voormalige vaderland door te spelen. Grote tegenspeler van de familie is de wrede Stasi-agent Kohl, die ook voor zijn eigen hachje moet vrezen, omdat hij fout is geweest in de oorlog.

Sector 20 is historisch interessant, ten eerste omdat Alex, de hoofdfiguur, in Stasi-gevangenis *Hohenschönhausen* belandt. Hij stort helemaal in als hij bang wordt gemaakt met een guillotine die achter een gordijn staat. Stasi-officier Kohl, die Alex en zijn zusje onder druk zet, heeft nauwe contacten met de *Rote Armee Fraktion* die gedeeltelijk door de DDR wordt gefinancierd. In de loop van het verhaal krijg je daarvoor een aardig beeld van hoe de RAF werkte en wie er lid van waren. Tot slot komt ook het bloedbad van München tijdens de Olympische Spelen aan bod. Alex en Geli zijn er om hun Oost-Duitse vriendin Lili te waarschuwen voor de anabole steroïden die ze slikt, terwijl Lili denkt dat het vitaminepillen zijn. Al met al een spannend jeugdboek waarbij alle hoofdpersonen uit de DDR in een vicieuze cirkel van wantrouwen ten opzichte van elkaar leven.

Joke Noordstrand

Sector 20

Paul Dowswell

Callenbach, Utrecht 2011, 256 blz., € 17,95

